Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 177. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 177. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР ПРО НЕЗМІННІСТЬ ОБОРОННОЇ ПОЛІТИКИ ЗДА

СЕН. СМИТ ДОМАГАЄТЬСЯ ОБОРОНИ ОСТРОВА КВІМОЙ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер заявив, що на Крайовій Раді Безпеки не запали жадні нові рішення, тільки затверджено дотеперішню лінію, по якій має йти оборона ЗДА. Ця лінія, казав президент, — це боронити житьових інтересів ЗДА, де б їм загрожувала якась небезпека, зробити ще ліпших партнерів із старих приятелів і знайти нових приятелів, де це можливо". Президент згадав, що збори Крайової Ради Безпеки по раз перший відбулися в його літній резиденції, бо він хотів, щоб державний секретар Джан Фостер Доллес міг одночасно поінформувати про стан на Далекому Сході всіх членів цієї Ради. Але Айзенгавер додав, що на цій Раді не було нічого надзвичайного, що могло б схвилювати населення цієї Країни. „На цьому засіданні не було жадного рішення, яке домагалося б негайної акції". — казав президент. Під час засідання обговорювано тільки ту ролю, яку мають відограти ЗДА в теперішній світовій ситуації. Голова Сенатської Комісії Закордонних Відносин сенатор Ґ. Александер Смит заявив, що ЗДА повинні своєю фльотою і летунством боронити острова Квімой, якщо б комуністи хотіли його відібрати від Національного Китаю. Смит додав, що це тільки його приватна думка, яку він виробив собі під час недавньої подорожі до уряду Національного Китаю на Формозі. Він казав, що острів Квімой не має великого стратегічного значення, але його треба б боронити, щоб не втратити престижу серед держав Далекого Сходу. Але сенатор Смит додав, що ЗДА не повинні висилати своїх наземних військ на оборону острова Квімой, бо в Азії є багато людської сили, і державам Далекого Сходу потрібна тільки допомога фльоти і летунства. Але державний секретар Джан Фостер Доллес заявив журналістам, що комуністи мусять самі передбачити, чи ЗДА будуть активно боронити своєю військовою силою острів Квімой і тому він відмовляється скласти в цій справі заяву. На всі інші запити журналістів Доллес заявив, що він не має нічого додати до своєї попередньої заяви, яку він склав на засіданні Крайової Ради Безпеки в Денвері. Інші сенатори, які з Доллесом були присутні на нарадах у Манілі на Філіппінах, не повернулись ще до ЗДА, бо вони поїхали до держав Індо-Китаю. Доллес заявив, що це справа військової команди на Далекому Сході вияснити, які острови мали б обороняти збройні сили ЗДА. Сенатор Смит казав, що під час свого побуту в генералісимуса Чіянґ Кайшека він пізнав, що Національний Китай чекає на дозвіл, щоб могти почати атаку проти комуністів на китайському суходолі. Формоза потребувала б американської допомоги летунством і фльотою та військовим матеріялом, щоб могти з успіхом повести атаку проти комуністичного Китаю.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ „СВОБОДИ" ПЕРШЕ ЧИСЛО „ВЕСЕЛКИ", ЖУРНАЛУ ДЛЯ ДІТЕЙ

Разом з цим числом „Свободи" та з сьогоднішньою датою, яка збігається з датою виданого 61 рік тому першого числа „Свободи", появляється перше число „ВЕСЕЛКИ", нового журналу для дітвори, що від сьогодні появлятиметься періодично в половині кожного місяця. Сьогоднішнє перше число появляється в подвійному об'ємі як друга секція „Свободи" і в повному тиражі „Свободи", отже його одержать усі передплатники щоденника. Згідно з рішенням останньої конвенції УНСоюзу, за цей журнал не побирається звичайної передплати, натомість кожний читач „Свободи" та кожний громадянин, якому лежить на серці добро нашої дітвори і нашої молоді, повинен скласти на видавання того журналу відповідну суму у формі добровільної доплати до передплати „Свободи". В цій справі, згідно з рішенням останньої конвенції, вестиметься відповідна кампанія впродовж місяця жовтня. Сьогоднішнє подвійне число „ВЕСЕЛКИ" має 16 сторінок чвертокового формату „Свободи". Дві внутрішні картки з сьогоднішнього числа „Свободи" треба витягнути, зложити вчетверо так, як складається „Свобода", відповідно розтяти і буде готовий до читання журнал. Було б добре усі числа „ВЕСЕЛКИ" дбайливо зберігати, бо кожний річник становитиме цілість та буде побажаною і так потрібною лектурою для нашої дітвори.

На зміст сьогоднішнього першого числа „ВЕСЕЛКИ" склались: вірш Р. З.: „Наш журнал"; редакційні інформації: „До наших читачів" українською і англійською мовами; вірш Роляника: „До школи"; вірш О. Кобця: — „Школярка"; вірш Р. З.: „Тарасик Бульбасик іде до школи"; статейка про О. Олеся: „Спом'янімо нашого поета"; вірші О. Олеся: „Дитинство князя Святослава" і „Княгина Ольга-мати"; оповідання Вол. Бандрука: „Козацька дитина"; статейка-оповідання А. Лотоцького про гетьмана Івана Мазепу: „Великий дух України"; започаткування довшої пригодницької рисункової історії укладу Романа Завадовича та ілюстрованої Мироном Левицьким: „Богута-Багатир"; сценічна картина Романа Завадовича з життя Тараса Шевченка: „Кобзарева гостина"; середньовічна леґенда: „Сила хреста"; вірш Іванни Савицької: „Ласощі"; вірш Н. К.: „Українська осінь"; оповідання О. Іваненка: „Надобраніч жучки" та всячина: „Розгадаймо", „Куток розваг" Що читати" „Наша пошта", „З дитячого життя", „Сміймось". В журналі всіх 28 ілюстрацій і заставок у більшості виконаних мистцем М. Бутовичем. Справі нового видання присвячений теж редакційний коментар в цьому числі „Свободи". Редаґує „ВЕСЕЛКУ" окрема редакція з найбільш компетентних діячів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури.

Етлі розповідає докладно про свою розмову з Мао Тсе-тунґом

Сідней, Австралія. — Колишній англійський прем'єр Клемент Етлі у черговій статті в циклі своїх спогадів з подорожі по комуністичних країнах пише про свою зустріч із комуно-китайським диктатором Мао Тсе-тунґом. Розмова тривала три години й була дуже „одверта". Мао Тсе-тунґ пояснював цілі й методи комуно-китайського уряду, „тоді як ми (пише Етлі) намагалися вияснити йому погляди Партії Праці й англійської демократії". „Під кінець розмови ми заговорили про способи для осягнення миру. Китаєць висловив думку, що ЗДА є державою аґресивною і намагаються створити перстень підпорядкованих їм країн, від Індії до Індо-Китаю. Я запитав: Чи так, як це Росія зробила в Европі? Ми запевнили його, що американці є миролюбним народом. Китайський диктатор назвав 4 точки, що їх домагається комуністичний Китай у відношенні до ЗДА: відкликати Сьому фльоту з вод Формози, припинити озброювання Японії, занехаяти Тихоокеанський пакт і відмовитись від озброювання Зах. Німеччини". Етлі спростовує, начебто хтонебудь з англійської делеґації обіцяв китайському ватажкові впливати в тому дусі на американський уряд. „Я звернув увагу — пише Етлі — на конечність дворейкової дороги і тому сказав, що було б добре, коли б вони, китайці, запропонували своїм російським приятелям дати повну свободу сателітним державам у виборі власного уряду, зменшити зброєння у найбільш озброєній країні світу і припинити підривну роботу в чужих країнах. Ця виміна думок була частиною загальної дебати, в якій ми старалися висвітлити китайцям також другу сторінку проблем, що на них вони звикли дивитися виключно крізь совєтську призму". Далі Етлі описує незвичайно низький життьовий рівень китайців і вияснює „жалюгідне" становище китайських комуністів, які вважають, що чим більше буде населення, тим для Китаю краще. Комуністичний провід, — заявляє Етлі — кладе більше ваги на кількість, як на якість, себто на добробут свого населення, бо думає, що чим більше буде китайців, тим більше світ мусітиме із ними рахуватися. Етлі признає, що він не міг докладно пізнати відносини в комуністичному Китаї, але сумнівається, чи ті, які називають себе знавцями цих відносин, знають насправді багато більше.

ІДЕН І АДЕНАУЕР ПОГОДИЛИСЬ В ОСНОВНИХ СПРАВАХ

АНГЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ, ВДОВОЛЕНИЙ УСПІХАМИ В БРЮСЕЛІ І БОНН, ПРИЛЕТІВ ДО РИМУ

Боен. — Англійський міністер закордонних справ, Антоні Іден, перевів розмови з канцлером Конрадом Аденауером у справі допущення Західньої Німеччини до НАТО і признання їй суверенности, чи знайдення якоїсь іншої форми тісної західньо-европейської співпраці після того, як Европейська Оборонна Спільнота зазнала невдачі на терені французького парляменту. Перед від'їздом Ідена видано спільний комунікат, в якому стверджено, що обидва державні мужі „знайшли повну згоду". „Зокрема (сказано у тому комунікаті) вони будуть продовжувати найбільш енергійно заходи для осягнення европейської єдности, в якій Королівство Великобританії зможе взяти повну участь... Німецький федеральний канцлер і закордонний міністер Королівства Великобританії дискутували відбудову німецької суверенности і таку можливу розв'язку, в якій можна б дістати німецьку участь в обороні вільного світу. Вони обидва переконані, що така розв'язка повинна спиратися на тривкому французько-німецькому порозумінні. Обидва міністри висловили надію, що дальші дипломатичні розмови, які ведуться, зможуть довести до конференції в найкоротшому часі". Згадку про участь Англії в новому пакті европейської єдности західня преса розглядає, як доказ, що Англія прийшла до переконання, що вона мусить формально і фактично тісніше зв'язатись з европейським континентом, якщо хочеться, щоб Франція і Німеччина опинились в тому самому військово-політичному бльоці. Іден буцімто запропонував у нарадах з Аденауером, щоб Західня Німеччина і Італія приступили до Брюссельського пакту з 1948 року, в якому Англія, Франція, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ зобов'язались до тісної політичної, військової, культурницької і економічної співпраці. Це мало би становити перший крок для прийняття Західньої Німеччини до НАТО. Тому, що згадка про нараду в справі признання суверенности Західній Німеччині викликала в німецьких політичних колах враження, начебто Іден погодився на вимогу Аденауера признати Західній Німеччині необмежену суверенність, всупереч постановам з пакту Европейської Оборонної Спільноти, британський високий комісар в Німеччині видав додатковий комунікат, з якого виходить, що в справі західньо-німецької суверенности Англія надалі стоїть на становищі Европейської Оборонної Спільноти, себто признати Західній Німеччини суверенність з обмеженням її в ділянці зброєння. Аденауер буцімто з'ясував Іденові, в яких межах він згідний прийняти обмеження західньо-німецької суверенности.

Коли Іден, відлетівши з Бонн, прилетів до Риму, він заявив, що „підбадьорливі" розмови в Брюсселі і Бонн дають надію, що він матиме успіх також у розмовах з італійським урядом. За коментарями преси — воно не підлягає сумніву, бо Італія є надзвичайно зацікавлена у тому, щоб якнайшвидше поладнано кризу, викликану відкиненням Европейської Оборонної Спільноти. Коли Іден їхав автом з летовища в товаристві англійського амбасадора в Римі, якийсь чоловік кинув два яйця на їхнє авто і з криком „мир, мир" — розкинув жменю летючок. Поліція негайно арештувала його, але не видала ще в справі того інциденту ніякого повідомлення. Іден поставився до того інциденту цілком байдуже.

Покращала протилетунська оборона — заявляє Толботт

Вашинґтон. — Секретар летунських сил Гаролд Е. Толботт заявив в радієвому інтерв'ю, що протилетунська оборона ЗДА покращала в порівнянні з 1953 роком. Тепер вже, сказав Толботт, не була б така легка атака на ЗДА збоку совєтських літаків. „Наша оборонна сітка вже дійсно існує і може з успіхом діяти. Вже майже неможливо продертися ворожому літакові через Аляску до ЗДА, щоб його ніхто не спостеріг". Могли б ще проскочити ті літаки, які летіли б нижче за 500 стіп, або вище за 45 тисяч стіп. Толботт недавно відбув інспекцію північної летунської оборони в Канаді, і ствердив, що там є ще деякі пункти, крізь які могли б продертися неспостережені ворожі літаки. Такий пункт є, зокрема, понад Гудсонською затокою. Незабаром і ці місця будуть контрольовані радаровими станціями. Але ЗДА мусять ще забезпечитися проти турбомоторових бомбовиків, які можуть летіти на дуже великій висоті. „Однак вже й тут зроблено деякий поступ" — сказав Толботт.

500 закордонних учителів студіюватимуть в ЗДА

Вашинґтон. — Уряд Виховання повідомляє, що в найближчому часі до ЗДА має прибути більше як 500 учителів і виховників із 60 країн. Вони будуть присутні на конференції в Вашинґтоні, де дістануть орієнтаційні інформації, а пізніше малими групами роз'їдуться по різних районах ЗДА, щоб вивчати життя і виховну та шкільну справу в цій країні. Опікуються цими вчителями державний департамент та департамент виховання і добробуту, а також Адміністрація Закордонних Операцій. Між іншим, прибудуть учителі з Японії, Німеччини, Фінляндії, Італії, Індії, Мехіко, Греції та інших країн. Пізніше впродовж п'ятьох тижнів вони обсервуватимуть публічні школи і діяльність організацій в громадах. Деякі залишаться в цій країні на цілий рік.

СССР хоче нав'язати взаємини з Японією

Токіо. — Відповідаючи на запит японського журналіста, Молотов заявив, що Совєтський Союз готовий нав'язати з Японією нормальні дипломатичні взаємини. При цій нагоді Молотов накинувся на японський уряд за те, що він „слухає наказів" Вашинґтону, а також на американську політику, яка нібито свідомо старається тримати Японію у виключній залежності від ЗДА. Запитаний про можливості пакту неаґресії між СССР і Японією, Молотов не дав ясної відповіді, а заявив тільки, що СССР „працює в напрямі миру і співіснування держав різних політичних систем і тому є за нормальними взаєминами між усіми державами світу". Заяву Молотова „Правда" видрукувала на першій сторінці. У зв'язку з цією заявою, японське міністерство закордонних справ заявило, що совєтський уряд ніколи не дав пізнати японському урядові дипломатичним шляхом про своє бажання нав'язати з Японією дипломатичні зв'язки. Японія зі свого боку рада це зробити на плятформі мирового договору в Сан Франсіско (СССР того договору не підписав і його не визнає).

Трухілльо домагається об'єднаного пляну проти комуністів

Ню Йорк, Н. Й. — Голова домініканської делеґації в Об'єднаних Націях, генералісимус Рафаель Л. Трухілльо домагається скликання окремої конференції міністрів закордонних справ усіх американських держав, а пізніше і конференцію голов цих держав, щоб опрацювати об'єднаний плян боротьби проти поширювання комуністичних впливів у державах Західньої півкулі. Генер. Трухілльо вислав проєкт такої конференції до Об'єднаних Націй і до Організації Американських Держав. В своєму проєкті він передусім домагається ухвали про те, щоб комуністів в американських державах поставити поза законом.

Шлях до безпеки — це реґіональні договори, — каже Ван Фліт

Вашинґтон. — Бувший командант військ ОН в Кореї генерал Джеймс А. Ван Фліт у статті в журналі „Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт", написав, що треба відкинути погляд на Об'єднані Нації як на „інструмент збірної безпеки", яку краще зможуть дати такі реґіональні пакти як НАТО або пакт для оборони тихоокеанських просторів проти комунізму. Ван Фліт високо оцінював ОН за те, що вони шляхом переговорів полагоджують деякі спори між своїми членами та змагають до піднесення життьового стану в недорозвинених країнах, але застерігся: „Це було б глупо уважати Об'єднані Нації за інструмент збірної безпеки". Ван Фліт, що недавно повернувся з Далекого Сходу, куди його висилав президент Айзенгавер для вивчення тамошніх країн, обвинувачував Захід у тому, що він сам себе ліквідує на Далекому Сході, ізолюючи національний Китай, недозволяючи озброюватись Японії та демобілізуючи військові силу ЗДА після підписання перемир'я.

Комуно-китайці звільнили трьох американців

Токіо. — Пейпінґське радіо повідомило, що комуно-китайський уряд вирішив „депортувати" трьох американців — двох журналістів і моряка, — зловлених комуністами у березні минулого року, коли вони вибрались на прогулянку морем біля Гонґ Конґу приватною яхтою. Їх засудили за „порушення китайських законів", але звільнили тепер „за добру поведінку в в'язниці" і рішили видалити з Китаю. Коли це станеться — точно невідомо. Довгий час комуно-китайці взагалі не признавалися, що вони схопили цих американців. Щойно під час Женевської конференції речник комуно-китайського уряду виявив англійцям правду. Водночас пейпінґське радіо повідомило, що американця Френсіса Редмонда засуджено на досмертну в'язницю за „шпигунську діяльність". Разом з ним судили ще 5 китайців і дві китайки, як членів нібито одної шпигунської організації, керованої Редмондом. Одного з тих китайців засудили на смерть і негайно виконали смертний присуд.

Нові труднощі у переговорах про Трієст

Рим. — Італійський уряд зголосив застереження проти додаткових територіяльних вимог, що їх зголосила Юґославія в справі Трієсту. В усіх засадничих точках вже осягнено порозуміння між Юґославією і Італією, але Юґославія запропонувала коректуру домовлених кордонів, яка давала б Юґославії малесенький клаптик терену в кількасот квадратних ярдів. Невияснена теж справа юґославської вимоги щодо зрівняння в справах італійської і словінської мов на терені міста Трієсту, що його має дістати Італія. Вправді це не є сутні й принципові справи, але італійський уряд не хоче приймати навіть мінімальних зобов'язань, які давали б зброю комуністичній і крайньо правій опозиції, особливо тепер, коли провал Европейської Оборонної Спільноти у французькому парляменті сильно підірвав престиж уряду Шельби, що перевів уже той пакт через усі комісії італійського парляменту. Італійська дипломатія старається позискати знову посередництво західніх держав, щоб вони натиснули на Юґославію і переконали її в недоцільності ставити вимоги, що їх Італія не всилі виконати. У принципі Юґославія і Італія погодились на тому, що теперішню зону „Б" обширу Трієсту дістає Юґославія, а зону „А" — місто і порт Трієст — дістає Італія із запевненням деяких прав Юґославії у користуванні портом Трієсту.

Плянують будувати кораблі з керованими стрільнами

Вашинґтон. — Заступник шефа морських операцій віце-адмірал Роберт П. Бріску заявив, що американська фльота плянує будувати нові кораблі, з яких можна буде вистрілювати керовані стрільна. Адмірал не сказав, коли почнуть будувати ці кораблі, бо це залежить від стабілізації в розвитку керованих стрілен. В зв'язку з цим говорив віце-адмірал Бріску і про модернізацію фльоти ЗДА, бо найбільше число кораблів ЗДА збудовано під час світової війни, а корабель може служити 15-20 років, і за кілька років більшість кораблів американської фльоти перестаріють. Він домагався, щоб ЗДА видавали річно 2.8 більйона долярів на будову нових кораблів впродовж найближчих десятьох років, а Конґрес ухвалив на цю ціль видати тільки 1.100.000.-000 долярів в найближчому 1955 році.

Конференція в справі правної опіки над бездержавними

Об'єднані Нації, Н. Й. — 13 вересня почалась двотижнева конференція, в якій беруть участь представники 20 держав, щоб дати допомогу і правну опіку 40 мільйонам бездержавних осіб, розпорошених у світі. Ці бездержавні особи втратили право громадянства внаслідок війни, політичних переслідувань або з інших причин. ЗДА не вишлють своїх делеґатів на цю конференцію, хоч 1951 року в Женеві американські представники брали участь в подібних нарадах ОН. Тепер ЗДА не хочуть брати участи в цій конференції тому, що вона плянує опікуватися взагалі всіми бездержавними. Уряд ЗДА вислав листа на цю конференцію, в якому заявляє, що кожна бездержавна особа, яка законно прибула до ЗДА, має ті самі права, як і всі інші чужинці. Відмова уряду ЗДА брати участь в цій конференції викликала деяке здивування, бо досі представники Америки співпрацювали з цією конференцією.

В АМЕРИЦІ

● **1 серпня населення ЗДА** становило 162,670,000 осіб. Статистичне Бюро виясняє, що впродовж року населення цієї країни зросло на 782,000 або 1.7 відсотка. Від останнього перепису, тобто від 1 квітня 1950 року населення ЗДА зросло на 11,538,000 осіб або 7.6 відсотка.

● **Від 13 до 17 вересня** в Ню Йорку в готелі „Валдорф-Асторія" відбувається 17-ий Міжнародний Конґрес офтальмологів, на якому будуть присутні 1,500 лікарів — очних спеціялістів із 30 держав.

● **До ЗДА прибув** 14-річний польський хлопець, який ще 1953 року втік із комуністичної Польщі. Комуністи сказали йому, що він мусить залишити школу і йти до фабрики на працю. Владиславові Гардинові не сподобалося це і він втік до Східньої Німеччини, а звідти до Берліну. Крайова Католицька Добродійна Аґенція постаралася про приїзд до ЗДА. Хлопець не повідомив батьків про свою втечу.

● **Уряд ЗДА передав** німецькому культурному аташе Врунові Е. Вернерові історичні документи й пам'ятки, які під час війни різними способами дісталися до ЗДА. Деякі пам'ятки походять із 15 століття, а одна картка з пісні Гільдебранда, написана коло 800 року після народження Христа.

● **В тижні**, що закінчився 4-го вересня, на 268,400 осіб збільшилося число безробітних, які мають право на допомогу. Понад 60 відсотків цих безробітних втратили працю внаслідок знищень, спричинених бурею „Кароліною".

● **До Ню Йорку** прибули кораблем „Медія" 244 пасажири, які на цьому кораблі пережили гураґан „Едну". Капітан корабля Ф. Дж. Воттс мусів стояти на корабельному містку впродовж 24 годин та боротися з хвилями, які заливали корабель. Пасажири дякували капітанові за врятування їм життя, а капітан хвалив корабель, який встоявся перед буревієм.

Королева-мати прибуде на ювілей Колумбійського університету

Ню Йорк, Н. Й. — Директор Ювілейного Комітету Ричард Р. Павелл повідомив, що на закінченні святкувань 200-річного Ювілею Колумбійського університету, яке відбудеться наприкінці жовтня, найголовнішим гостем з-за кордону буде англійська королева-мати Єлисавета, що заступатиме королеву Єлисавету II. Крім неї прибуде на закінчення ювілейних святкувань німецький канцлер Конрад Аденауер, бельгійський міністер закордонних справ Анрі Спаак і генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершілд, який буде головним промовцем.

Неру критикує Далекосхідній пакт

Ню Делі. — Індійський прем'єр Неру заявив, що підписаний на Манілі Східньо-Азійський пакт безпеки виявив „нещасливий" розвиток подій і стане джерелом ще більшої непевности в тій частині світу. Він схарактеризував цей пакт, як накинення опіки тим, що тієї опіки зовсім не хочуть. Неру боїться, що, замість запевнити безпеку Південно-Східній Азії, підписаний пакт дасть протилежний практичний наслідок. Цей пакт „зупинив процес заспокоєння", що розпочався після замирення в Індо-Китаї. Неру вважає, що, бажаючи миру, не вільно вживати таких заходів, які заохочують до війни, — і він бачить таку заохоту в південно-східньому азійському пакті. Державні керівники Індонезії відмовились від коментарів на тему Далеко-східнього пакту,

В СВІТІ

● **Румунія** зажадала від Ізраїлю негайно відкликати першого секретаря ізраїльської дипломатичної місії в Букарешті. Йому закидають, що він видав пашпорт Ізраїлю румунському урядовцеві ізраїльської місії, який хотів втекти за кордон. Цього урядовця зловили на кордоні і заарештували. Ізраїль віддавна скаржився, що Румунія переслідує жидів і не дозволяє їм еміґрувати.

● **Шість росіян**, членів залоги совєтського танкера „Туапсе", що його схопили були національні китайці в дорозі до комуністичного Китаю, звернулися до національно-китайського уряду з просьбою признати їм право азилю. Ще кілька інших членів залоги цього корабля зробить мабуть те саме, але більшість — всіх членів залоги 52 — домагається звільнення і повороту до СССР.

● **Французький генерал** де Кастріс, геройський оборонець Дієнбієнфу, звільнений з комуністичного в'єтмінського полону, приїхав інкоґніто, в цивільному вбранні, на 10 днів до Франції. Він заявив, що коли вернеться до Індо-Китаю, то буде енерґійно вияснювати долю тих численних його співтоваришів з Дієнбієнфу, які попались в комуністичні руки і яких комуністи не повернули, як це повинні були зробити.

● **26 мешканців** сіл і малих осель на Західній Джаві, в Індонезії, згинули з рук бандитів, які цілий тиждень вбивали людей і грабували мастки. Врешті прийшло до формальної битви між поліцією і бандитами. Вбито 25 бандитів.

● **Коли бувший** англійський прем'єр Клеменс Етлі прибув із комуністичного Китаю до Австралії, перед міською радою в Мелборні, де мала відбутися зустріч, численна молодь вчинила демонстрацію проти 7?-літнього англійського державного діяча. Люди кричали: „Йди назад до Москви!" Як католицьке, так і протестантське духовенство в Австралії, устами своїх найвищих репрезентантів, голосно запротестувало проти оприлюдненої думки англійського політика, наче б то в комуністичному Китаї панує релігійна свобода.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ВЕСЕЛКА"

З сьогоднішнім числом „Свободи" появляється перше число „Веселки", нового щомісячного журналу для дітвори. Цим Головний Уряд УНСоюзу і В-во „Свобода" починають здійснювати свій давній плян та рішення останньої конвенції УНС і загальне побажання наших громадян, зокрема батьків і дітвори.

„Веселка" появляється в дуже скомплікованих і трудних обставинах. Усі бо погоджуються з тим, що такого роду журнал більше, ніж потрібний. Про це вже багато написано й сказано, були теж всілякі пляни, але на тому і кінчалося. Загальна опінія була така, що УНСоюз і „Свобода" „повинні це зробити".

На тлі такої загальної опінії і загальної ситуації, справа дитячого журналу при „Свободі" виникла вперше у конкретній пропозиції на річному засіданні Головного Уряду УНС в травні минулого року. Головний Уряд не міг перебрати на себе тісї великої відповідальности і передав вирішення справи найближчій конвенції УНС, яка відбулася вже з початком червня ц. р. у Вашингтоні.

Конвенція зі свого боку однодушно і, можна б сказати, ентузіястично поставилась до такого задуму, доручивши новому Головному Урядові і Редакції „Свободи" здійснити його. Це була одна частина проблеми. Але того ентузіязму вже не було, коли прийшлось вирішити другий і найважливіший бік справи: звідки взяти на це фонди? Статутова Комісія пропонувала передплату „Свободи" до 60 центів місячно, себто збільшити її на 10 центів. До речі, такої підвишки потребує і сам щоденник, без дитячого журналу. Сьогодні бо члени УНС, які становлять більшість передплатників „Свободи", платять за неї приблизно по півтора цента за число, з чого один цент іде на покриття поштової пересилка, а пів цента на все „інше" — папір, друкарню і редакцію. Як же за таку ціну можна видавати щоденник та ще й з двотижневим літературно-мистецьким і іншими „додатками"?

Отже, конвенція доручила видавати журнал, але не призначила на це конкретних фондів, тільки „зобов'язала" всіх членів УНС та закликала всіх передплатників „Свободи" складати на її цілі кожного року впродовж місяця жовтня т. зв. „добровільну доплату до передплати" в сумі щонайменше двох долярів річно, заохочуючи рівночасно до „щедрих пожертв" на пресовий фонд. Рішення це базувалось головно на вірі, що наш свідомий загал зрозуміє вагу і важливість цієї справи, відгукнеться сам і добровільно зложить не тільки на дальший розвиток „Свободи", але й на саме її вдержання.

В тій самій надії починаємо з сьогоднішнім днем здійснювати рішення конвенції та побажання і вимоги загалу. „Веселка" побачила світ. Появилась вона цим разом у подвійному об'ємі на 16 сторінок чверткового формату „Свободи", в повному тиражі „Свободи", отже понад 20,000. Разом із „Свободою" загляне „Веселка" туди, куди вона ніколи не могла б дійти як окремий журнал. Підготову цього журналу перевели і переводитимуть з найбільшою власною посвятою та жертвенністю найкращі спеціялісти з Об'єднання Працівників Дитячої Літератури та найкращі наші мистці. Вони свідомі, що винагорода за їхню працю в наших теперішніх обставинах не буде в жадному відношенні до вложеного в ту працю часу і труду, але роблять це з великої турботи за нашу молодь і її душу.

Починаємо це нове видання в ювілейному році УНС та в новому поході за душу нашої дітвори і нашої молоді. Точно 61 рік тому, 15-го вересня 1893-го року, появилось так само скромно і безпретенсійно перше число „Свободи" і своїм творчим словом та шляхетною ідеєю започаткувало в найтрудніших обставинах оформлення, ріст і розвиток українського спільнотного життя в цій країні, що впродовж минулого вже більше пів сторіччя видало й сьогодні видає такі багатющі плоди для цієї країни, української спільноти в ній та для всього українського народу. Дав би Господь, щоб і ця „Веселка" своїми багатобарвними променями прояснила душі і уми нашої загроженої усіми лихами великих міст дітвори та молоді і засіяла в них зерно християнських і вселюдських чеснот та української правди, прив'язуючи їх міцно до найкращих традицій їхніх батьків, зв'язуючи їх з долею всього українського народу та скеровуючи їх на шлях невпинного творчого змагання за поліпшення тієї долі.

ЕТЛІ ВІРИТЬ У „ТІТОЇЗМ" КИТАЙЦІВ

Враження колишнього англійського соціялістичного прем'єра Клемента Етлі про СССР і комуністичний Китай, що їх відвідав він разом із шістьма своїми співпартійцями, проголошені у серії статтей, які оббігли всю світову пресу, — потвердили теорію англійських лейбуристів про „тітоїзм" китайського комунізму. Засаднича різниця у підході З'єдинених Держав та Англії до комуністичного Китаю полягає в тому, що ЗДА утотожнюють СССР і комуністичний Китай, як один суцільний військово-політичний бльок, що загрожує всьому світові, з Европою і Далеким Сходом включно і не вдаються в аналізу ідеологічних нюансів комунізму різних народів, а Англія чітко відрізняє Пейпінг від Москви і вірить, що тісною співпрацею з Пейпінгом вдасться відірвати його від Москви. Ця тенденція дуже яскраво пробивається в згаданих споминах Етлі. Це не є писані „так собі" спомини й рефлексії сірого подорожанина, репортажі журналіста чи нариси письменника, що пише тільки під власний смак і на власний рахунок. Це — речі, писані 72-літнім державним діячем, з яскравою політичною тенденцією: вбивати клин поміж Москву і Пейпінг.

При всій зручності стилю Клемента Етлі (проста безпосередня форма оповідання, що трішки нагадує скромні щоденні завваги Елеонори Рузвелт в її постійній рубриці у часописах концерну Скріпса-Говарда!) так і видко, що він дуже дбайливо промовчував те, що хотів промовчати, і писав лише те, що хотів сказати. Він свідомо у неґативному світлі представляє совєтську дійсність та теперішніх комуністичних керівників — не безпосередніми твердженнями, а зручними порівняннями з китайською дійсністю та заввагами, робленими ніби мимохідь. Завваги про еґоцентричну зарозумілість московських комуністів і ввічливу скромність китайських, чи про те, що між комуно-китайськими провідниками є, мабуть, більше ідеалістів, як між московськими, — мають аж надто прорічисту тенденцію. А вже цілком образливою для кремлівських володарів була заввага про „сильний характер" двох поіменно названих найвищих вождів комуністичного Китаю з промовчанням будь-котрого кремлівського можновладця, та ще й із порівнянням тих китайців до — юґославського маршала Тіта, поставленого таким чином понад усіх старих і молодих совєтських партійців, і як комуніста і як людину!

Очевидно, що одночасно Етлі намагається розвіяти ті неприхильні настрої, які настали в Англії й усьому світі в зв'язку з його подорожжю. Етлі — лідер „опозиції Її Королівської Величности", що за цю функцію дістає державну платню нарівні з головою ради міністрів, колишній прем'єр і кандидат на майбутнього прем'єра. І йому не могли бути байдужі ані бунтівничі голоси з рядів його власної партії, ані голос такого Джорджа Міні, голови Американської Федерації Праці, ані голос Екзекутиви австралійської Партії Праці, врешті всієї демократичної, різко антикомуністичної преси у широкому світі. І тому Етлі густо перетикає свої спомини різкими заввагами про брак свободи критики в комуністичних країнах (так само й тут цитував тільки СССР, начеб того самого явища не було й у Комуністичному Китаї!), повну залежність робітничого руху від комуністичної партії, невільниче думання комуністичних робітників, промовчування правди про зовнішній світ перед народом, всевладу комуністично-партійної бюрократії і тому подібні „квітки" комуністичного режиму. Цими своїми заввагами Етлі хотів підкреслити правдивість заяви, яку склав був перед своїм виїздом на ту кумедну прогуляннку: що він знає комуністичний звичай показувати своїм гостям лише те, що господарі хочуть показати, але він, мовляв, не є поцатливий на таку пропаґанду. І коли комуністи сподівалися, що, після свого повороту з гостини у Маленкова й Чу Ен-лая, Етлі буде розпливатись у самих компліментах та словах захоплення, то грубо розчарувались: спомини Етлі не є дитирамбами на адресу комуністичних пропаґаторів чи їх поплентачів, вони не наслідують примітивних описів, що ними свого часу обдарував своїх земляків французький політик Едуард Еріо.

Етлі все таки вдоволений з своєї подорожі і боронить її рації. Він твердить, що подорож англійських соціялістичних паломників була корисна й дала позитивні висліди. Ці висліди він вбачає у кращому пізнанні комуно-китайців і в уможливленні комуно-китайцям краще пізнати англійський соціялістично-демократичний світ. І він далі твердить, що треба піддержувати зв'язки з комуністичним Китаєм, повторюючи теорію, що китайський комунізм є сполукою націоналізму і комунізму і що лише майбутнє викаже, котра з тих питоменностей візьме гору. У цьому своєму переконанні він, мовляв, зміцнів, придивившись комуно-китайському селу (оскільки дозволили йому придивлятись!). Він звернув увагу на те, що в Китаї залишено дрібну та середню земельну власність і найчисленнішу та найсильнішу верству, на якій спирається режим — верству селянську — поза сферою комуністичних експериментів. Можна здогадуватись, що саме в цьому пункті він пригадав собі Тітову Юґославію з її первісною колективізацією сільського господарства, пізнішим банкрутством цього експерименту, заверненням в Юґославії до приватного землеволодіння і врешті переходом Тіта до творення нечисленних, але зразкових державних господарств, які мали б конкурувати з приватними, приманюючи приватників до колгоспів. Нема найменшого сумніву, що Етлі знає про консерватизм селян, прив'язаних до своєї землі, і знає, що психіки селянства, витвореної тисячолітнім перебуванням на ріллі, не можна змінити за кілька, чи кільканадцять років бюрократичних, насильно здійснюваних експериментів.

На цьому й базує Етлі свої надії. Він не вірить в експансивність комуно-китайського імперіялізму, а якщо й вірить (але голосно не каже), то сподівається, що той експансивний імперіялізм вдасться скермувати радше проти СССР, в сторону Зовнішньої Монголії, Порт Артуру, Владивостоку і всього північно-східнього Сибіру, як проти Південно-Східньої Азії, куди штовхає китайських комуністів Москва. Думаючи далекими плянами англійця, Етлі радить визнати комуністичний Китай, торгувати з ним, впливати на нього, приєднувати його до себе. Американський громадянин і американська державна політика плянує на коротку мету. Може теоретично Етлі має слушність, — може дійсно Захід міг би більше дати комуністичному Китаєві, як Совєтський Союз, і тому міг би впродовж довгих років наблизити до себе комуно-китайський режим і відчужити його від Москви. Але ж риск такої тактики велетенський: скріплювати теперішнього свого ворога на те, що може вдасться уласкавити його і морально роззброїти! Покищо Пейпінг і Москва — це одна цілість. І тому нема сумніву, що в нинішній міжнародній дійсності, в нинішній практиці, політика Вашингтону єдино правильна і була б ще правильніша, коли б не було в ній в недавньому минулому тих фатальних дорадників, що допустили до захоплення влади китайськими комуністами і знівечили потім єдиноспасенний плян генерала МекАртура.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

(З приводу п'ятого року праці)

Український Народний Фонд почав свій діловий рік. У зв'язку з цим вплата Національного Датку до Народного Фонду починає бути річчю буденною, звичайною, для декого навіть „докучливою".

Але, власне, на цім місці і в цей момент мусимо собі добре усвідомити цілу справу. Річ в тім, що Народний Фонд — це не „одноднівка" і не випадкова „збірка", але дуже важлива народна інституція, що має своїм завданням постійну мобілізацію і концентрацію фінансових засобів для української визвольної боротьби в широкому розумінні цього слова.

Народний Фонд існує чотири роки, але він може існувати й 40 років, навіть після того, коли б постала й Українська Держава. До того ж часу завдання і роля Народного Фонду особливо великі й рішальні: він бо має бути джерелом, з якого вся наша українська справа має черпати необхідні засоби.

І Народний Фонд, навіть протягом свого короткого — чотирирічного, існування, яскраво довів, оскільки така інституція нам потрібна.

Ясно кожному, що без грошей не можна зробити й кроку, в буквальному розумінні. Як же б ми провадили свою величезну національну справу, з її різноманітними й многогранними потребами, не маючи засобів?

І тому ті, що платять Національний Даток, виявляють глибоке й реальне розуміння цілої справи і державницький підхід: вони без слів включаються у велику національну акцію, вони її підтримують, вони її провадять.

І коли розходяться по цілому світі книжки та видання про Україну, коли про справу нашу переводяться розмови з відповідальними чинниками світової політики, коли можливі для нас подорожі на з'їзди та конґреси, де падає слово в обороні нашого люду, то все це є висока заслуга тих громадян, що свідомо відривають від свого бюджету 10 долярів і пересилають їх до Фонду.

Правда, не можна замовчати, що останнім часом є намагання втягнути Фонд у групову боротьбу, і вплата Національного Датку узалежнюються від таких чи інших ухвал Конгресового Комітету.

Але нема більш помилкової тактики, ніж ця. Коли б її застосували держави, то жадна з них не встояла б. Конкретно, вся демократична Америка, що голосувала за Стівенсона, не мала б платити своїх податків, поки на чолі держави стоїть республіканський президент. І, навпаки, так мусіли б робити республіканці супроти президента демократа.

Тим часом навіть у цій, найбільш ліберальній державі нічого подібного не діється. Не діється тому, що державна скарбниця, при всякій, найгострішій політичній боротьбі стоїть недоторкано в стороні. Це тому, що з державної скарбниці задовольняються всі державні потреби — політичні й аполітичні, без яких упала б і сама держава.

І те саме — за аналогією — маємо з Народним Фондом: він існує для задоволення безсумнівних і невідкладних національних потреб — і не платити, під тим чи іншим претекстом, Національного Датку, — це значить підривати українську національну справу в цілому.

Тактика ця небезпечна й шкідлива ще й тому, що до подібних „гасел" радо прилучаються люди, які взагалі без всякої „політики" ухиляються від будь-якої жертви на національну справу. Поза тим такі „акції" надзвичайно на руку ворогові: він їх ретельно роздмухує, бо то ж йде „по його лінії".

**

Отже Народний Фонд вступив у п'ятий рік... В інтересі нашої великої справи, має він бути сильний, міцний, багатий. Мусить бути спроможний реально підперти кожну корисну справу, урухомити кожну доцільну акцію. Мусить бути свідоцтвом нашої сили, організованости й дисципліни. Мусить імпонувати своїм і чужим.

А все це залежить тільки від нас, від кожного з нас, хто пам'ятає, що раз на рік Народний Фонд — наша національна скарбниця — очікує від нього скромного вкладу у велике загальне діло...

В. П.

ДЕЩО ПРО КОЛОНІЯЛІЗМ

Колоніяльні спори, а сказавши докладніше — змагання колоніяльних народів до повної самостійности, займають немало місця в подіях останніх часів. Колоніялізм, який триває майже пів-тисячоліття, осягнув найвищого свого розвитку в 18 столітті, коли дві третини всіх просторів землі були під пануванням европейських держав.

Першого важливого зудару зазнав колоніялізм між роками 1775-1825. Приклад дали англійські колонії, з яких створилися згодом ЗДА, осягнувши повної самостійности. Кінець колоніялізму принесли перша і друга світова війни, зокрема для Англії та Франції, які не були спроможні протиставитися самостійницьким змаганням колоніяльних народів.

Головним рушієм для колоніяльного панування були мотиви політичного, господарського та мілітарного характеру. Велике значення в розвитку колоніялізму мав гін до опанування морських шляхів, чого не можна було подумати без посідання колоній. Европейські держави скріплювали свої позиції в Европі прибутками, які вони тягнули з колоній. Тому на протязі століть між европейськими державами йшли війни не тільки на матірніх землях, але й на колоніяльних територіях. Внаслідок цього колонії не раз міняли своїх „опікунів". І так Франція втратила на користь Англії в еспанських війнах більшість своїх північно-американських колоній, а в семилітній війні колонії в Індії. Щойно в 19 та 20 століттях добуває Франція нові колонії в Африці та Східній Азії.

Форма набуття колоній була різна. Найбільш поширеною було насильне завоювання. Але набуття колоній ішло часто й іншими шляхами — через заміну, купівлю та ін. 1602 р. в Англії засновано товариство (Іст Індієн Компані), яке займалося справами колоній. Щойно 1858 р. перебрала ці справи на себе держава. Бельгійське Конґо було приватною власністю короля Леопольда II і щойно в своєму заповіті записав він цю колонію державі. Колишні німецькі колонії в Африці здобули приватні люди — Лідеріц і Петерс. Але всі ці форми набирали фактичного значення та закріплювали себе лише при помочі військової сили.

Коли саме добування колоній мало майже з-правила імперіялістичні цілі, то використовування їх можна поділити на різні категорії. Поруч точок опору, мілітарно-морського характеру (Мальта, Сінґапур, Азори) стояв завжди господарський чинник на чолі колоніялізму, а опісля прийшов набір автохтонного населення до армії. Цей господарський чинник базувався спочатку на безоглядному використовуванні колоніяльного населення, а то й на грабежі, і опісля перейшов до використовування через охоронне мито, яке запевнювало для матірньої держави збут промислових продуктів, та через закладання різних плянтацій, зокрема в тропікальних колоніях.

Колоніяльні держави записані чорними літерами в історії людства за їх відношення до колоніяльних народів. Деякі з них, як індіянів у Північній Америці, маорі в Новій Зеляндії та чорних в Австралії, винищено майже доценту. Пропали й стародавні культури, як інків (колись панівний нарід в Перу), та ацтеків (індіянське плем'я в Мехіко). Торгівля невільниками була тісно зв'язана з колоніями. А коли колоніяльне населення, доведене до крайности бунтувалося проти колонізаторів, то приходила „пацифікація", яка залишала по собі гори трупів та згарища.

Кличі французької революції мали вплив і на систему колоніяльного панування. Але хоча вони в дечому й змінили форми колоніялізму, сама суть його залишилась та сама. Щойно проголошені після першої світової війни кличі Вилсона та заснування Ліґи Націй спротивилися аж надто вимовно колоніяльній системі. Однак імперіялізм колоніяльних держав був так глибоко закорінений, а Ліґа Націй була заслаба, щоб могти успішно протиставитися колоніялізмові. І лише тому могла Японія 1931 р. окупувати Манджурію, а Італія в р. 1935/36 Абесінію.

Друга світова війна була початком кінця колоніялізму. Колоніяльні держави були приневолені до відступу, внаслідок чого тільки останнє десятиліття принесло повну свободу та незалежність 650 мільйонам поневолених народів. В цьому часі перестали бути колоніями (хронологічно): 1943 Абесінія (італійська), 1945 Корея (японська), 1945 Манджурія (японська), 1945 Формоза (японська), 1946 Трансйорданія (англійська), 1946 Ливан (французька), 1946 Сирія (французька), 1946 Філіппіни (американська), 1946 Бурма (англійська), 1947 Індія (англійська), 1947 Пакістан (англійська, 1947 Цейльон (англійська), 1948 Ізраїль (англійська), 1950 Індонезія (голляндська), 1951 Лібія (італійська), 1953 Судан (англійська), 1954 Індо-Китай (французька).

При цьому слід зазначити, що добуття самостійности в цих колоніях, в яких населення було виключно автохтонне, йшло без більших конфліктів. І навпаки, там, де загніздилися вже „колоністи" (Кенія, Туніс, Марокко), які почували себе завжди упривілейованими, вибухали й вибухають криваві сутички з місцевим населенням.

При цьому буде не від речі зазначити, що до найбільш ліберальних та політично розумних колоніяльних держав належать Бельгія та Еспанія. І так в бельгійському Конґо 70,000 білих живуть у найкращій згоді з 11 мільйонами чорних. В цій найбагатшій колонії світу (уран) платня робітників, соціяльне забезпечення, санітарна обслуга так високо поставлені, що не одна европейська країна могла б цій колонії позаздрити. Тому автохтонне населення зрікається з легким серцем із своїх політичних прав.

Відносно Еспанії, то немалу ролю грає історичний момент, бо сьогоднішні марокканці, прогнані перед століттями з Еспанії, вважають її за свою батьківщину, а є ще й такі роди, які досьогодні заховують старанно ключі від „своїх" домів в Еспанії, з яких вже давно й сліду не залишилось. Це — великі зчителі любови до своєї втраченої батьківщини.

Окремим колоніялізмом 20-го століття, є московсько-комуністичний імперіялізм, який по суті куди безоглядніший ніж той, дні якого вже полічені. Навіть дійсний колоніялізм не знав стільки кривавих жертв та варварського народовбивства, як це має місце в т. зв. Совєтському Союзі. І в історії людства цей колоніялізм 20-го століття буде вписаний найбільш чорними та ганебними літерами, і то не тільки на конто самої Москви, але і всіх тих маклерів московського колоніялізму, які заради якихось тимчасових користей для своєї держави не хочуть бачити ганебного поневолення московським колоніялізмом десятків та сотень мільйонів людей. І чи буде це Гротеволь, Мендес-Франс, чи Етлі — всі вони сподвижники нового колоніялізму, всі вкривають ганьбою світову демократію.

Нестор

„Чура", стрілець УПА

ЧЕРЕЗ ДОЛИНУ СМЕРТИ

(Розділ із книги спомнів учасників рейду УПА в 1947 р., що готується до друку)

(2)

Так пережив наш хворий декілька тижнів. Аж одного ранку сказав господині, що вибирається до лісу, бо хоче погрітися трохи на сонці, що було йому дуже потрібне. Прийшов у ліс, а тут і настав ранок, показалося гарне, тепле сонце, нібито дразнячи друга Ореста, що воно так красно гріє, а він сидить цілими днями, як хом'як, у дірі. Так він сидів собі на сонці, між корчиками, і тисячі різних думок прошибали його голову. Мав коло себе кусок лемківського хліба, що господиня йому дала, дуже тоненький, — було видно крізь нього гори Карпати, і трохи якогось товщу на дні бушки з консерви — подарунок від тітки-УНРРИ. З'їв друг Орест той хлібець, вичистив консерву і вже хотів помалу вертатися до хати, аж тут прийшла йому до голови одчайдушна гадка, яка, однак, потім обернулася в корисне діло. А помислив собі друг Орест, що вояка вже з нього не буде, так чи так він до нічого не придатний, а тут недалечко стоїть це страшне, заміноване поле... Чому б не попробувати промостити туди стежку своїм друзям-повстанцям? Може якраз поталанить?.. А як його розірве на шматки — то невелике лихо, з нього й так нема жадної користи.

Коли він підходив до замінованого поля, то більше думав про смерть, як про якийсь успіх. Схилився, простягнув руку до першої міни... Якась надприродня, невидима Сила дала йому знання — як з нею обходитися. Розкрутивши запальник, зауважив тоненький дротик, що тягнувся від неї, і так, за тим дротиком, підійшов до другої міни, віддаленої з десять метрів від першої. Там уже було три міни, зчеплені разом. Коли б він був тільки торкнувся того першого дротика, полетів би до неба, як усі червоні, що перед ним розміновували поле. Щось йому шептало — не чіпати того дротика, тільки слідкувати за ним, поки він тягнеться аж до запальника. Це був знак, що кожний один дротик щось сполучає. Розкрутив запальники ще в тих трьох мінах, відпочив трохи, задумався над розпочатою роботою і відчув велике вдоволення з доконаного діла. Потім продовжував далі свою небезпечну працю, і так, з Божою поміччю, розмінував одинадцять мін на просторі до п'ятисот метрів. Пішов ще трохи далі і бачить таблицю, вже по другому боці поля, з написом осторога. Він сам собі не хотів вірити, що це він розмінував цілу лінію, значить — прочистив шлях для тайного переходу повстанців.

Вертається назад на те місце, звідки почав розміновувати, аж нараз чує — якийсь гук, ніби вибух міни. Ого, подумав собі, тепер все пропало. Певно якась звірина зачепила ногою дріт і зірвала міну. Прийшла йому в голову тривожна думка, що, мабуть, він таки не відшукав усіх мін на цьому переході. Але споглянув униз, а там, коло старого пня, ледве виставє наверх запальник міни. Друг Орест зігнувся, розкрутив його, і коли спробував витягнути міну, відчув, що її щось не пускає. Підпорпав трохи землі і побачив два дротики, що тягнулися в напрямі того місця, де він стояв перед тим, коли його затримав на місці той таємничий гук...

— Слава, Тобі, Боже! — подумав собі друг Орест. — Цей таємничий гук, то була, мабуть, пересторога-знак від самого Господа Бога, щоб я не рухався з місця...

Дроти від міни йшли в землю так, що не можна було слідкувати за ними, куди вони тягнулися, тільки запримітив Орест, що у віддалі двох метрів зліва вони знову виставали на поверхню землі, але з ними вже було посплітувано коло тридцяти інших дротиків. Тут Орест побачив, що не дійде з тим до кінця. Міну, яку відкрутив, прикрив трохи землею і поклав галузку впоперек, куди тягнулися дроти, щоб зазначити небезпечне місце. Відчислив десять кроків на захід від того місця і зробив указний знак, причепивши його до дерева. Те саме зробив у східню сторону, бо так провадила та стежка, яку, з Божою поміччю, вдалося йому промостити. Ще кілька разів, для певности, перейшов туди й назад, поправив за собою траву, щоб сліду не було видно, потім віддер кусник підшивки та завісив його на дереві, а з противної сторони зробив два карби на дереві — щоб добре знати, де прохід починається. Вже сутеніло, як сходив горою Сохань наниз, на свою кватиру.

Того вечора повстанка-санітарка, що приходила до нього, була дуже схвильована, очікуючи на нього до пізньої години. Так само журилася господиня, якій сказав тільки те, що йде грітися на сонце. То ж обидві дуже зраділи, побачивши його врешті живого та ще й задоволеного. Друг Орест сказав санітарці, що він хоче бачити команданта терену, бо має до нього важливу справу. На другий вечір прийшов командант з кількома стрільцями. Орест повів їх до лісу і показав своє відкриття...

Тому, що це місце належало до терену кущового Веселого, друг Смирний приказав йому перепроваджувати через „лінію друга Ореста" всіх зв'язкових, кур'єрів, провідних членів ОУН, що приходили на відправи відділу, а часом, і цивільних осіб, що йшли із завданням підпілля. Тим самим проходом йшли транспорти повстанської літератури, муніції, харчів.

Тут хочу згадати, що при таких транспортах найважливішу ролю відігравав наш повстанський рябий кінь, якого ми звали „Юзьком". Цей добрячий коняка заощадив багато повстанської сили, двигаючи на своєму хребті пакунки муніції, харчів чи літератури, а траплялося, що й важко раненого стрільця. „Юзько" ніби був створений до повстанських походів. Він неначе розумів, що хлопці півшептом говорили, ніколи не форкнув, як зогрівся під тягарем, а як треба було переходити гостинець, поміж хатами, чи якесь інше небезпечне місце потиху, навшпиньках, то він, так само, як повстанці, двигав свої копита помаленьку, щоб не збивати підковами каміння. Тоді звичайно любив класти свою голову на груди стрільцеві Дуді, що вів його за вуздечку.

Отак одного мрячного дня 1946 року вислав командир Бродич ройового Івку на чолі рою по харчі та муніцію. Провадив їх, як звичайно, через заміноване поле командант боївки, друг Веселий, з кількома стрільцями. Відділ помаршував на схід, але по дорозі напав його сильний дощ. Хлопці скрутили до села Ваниця, щоб тут перечекати погану погоду і обсушитись. До ліса було недалеко, про большевиків у тій місцевості не було чути, отже наші сміливо розкватирувалися в кількох хатах на короткий відпочинок.

Новий набуток української гумористки

(„Щоденник „національного героя Селепка Лавочки", Видавництво Ю. Середяка, Буенос Айрес, 1954. Бібліотека „Мітли", ч. 1. Обкладинка і рисунки в тексті артиста-маляра А. Климка).

Появу „Щоденника" треба вітати з двох причин: як появу мистецького твору легкого жанру, і як випуск першої книжки В-ва Ю. Середяка, яке поставило собі завдання — видавати твори легкого жанру.

„Щоденник" звертає на себе увагу тим, що це твір легкого жанру, — такий рідкий в нашій літературі.

Хоч тема, яку вибрав собі автор, Українська Дивізія під час другої світової війни, дуже поважна, а битва під Бродами навіть трагічна, проте Селепко Лавочка всюди находить багато гумористичних ситуацій. „Щоденник" Селепка Лавочки, це вже третій літературний твір, темою якого є та геройська боротьба Української Дивізії. Іван Багряний присвятив цій темі повість „Огненне коло", Олег Лисяк змалював дивізію в творі „За стрілецький звичай". На 154-ох сторінках „Щоденника" Лавочка дає нам всю історію дивізії.

„Щоденник" поділений на 4 частини, в яких змальовані окремі етапи життя дивізії. У деяких частинах Лавочка блиснув гумором, і читач мусить сміятися.

Найважче було Лавочці найти щось веселого й дотепного у другій частині, де він описує бої під Бродами. Але і там він находить гумористичні моменти.

„...Дивізія з'єднала всіх. Є різні звання: селепки звичайні і селепки з матурами й університетами, є інженери, судді, каменярі, різники, два ворожбити, один з цирку, є старшини, що ніколи не були в війську, і прості вояки, що були навіть полковниками".

... Вояк голосить, що має ґрипу. Д-р Туркало каже:

— Не журися. Через ґрипу вмирає тільки щодесятий!

Після цих лагідних слів Селепко занепокоївся.

— А чи той десятий вже вмер, пане докторе?..

При оцінці „Щоденника" напрошується порівняння його з „Пригодами доброго вояка Швейка" Ярослава Гашека. Та це подібність тільки на перший погляд. Ці два твори мають тематичну схожість. Одначе обробка цієї теми та філософія героїв в обох авторів інша.

Гашеків „Швейк" це боягуз, який тільки й думає над тим, якби не йти на фронт й перебути війну в запіллі.

Лавочка був на фронті, був учасником битви під Бродами, де українські вояки по-геройськи змагалися з московськими полчищами. Лавочка брав участь в інших баталіях, та із зброєю в руках перейшов до альянтів. А всі свої пригоди описує він з козацьким гумором, і то навіть в найважчих хвилинах. Цей козацький гумор завжди відроджується в нас, як тільки маємо нагоду творити військові частини. У козацькій добі його творцями були козаки-сміхуни, під час першої світової війни й наших визвольних змагань появився був сміхун-стрілець Цяпка, а друга світова війна дала нам сміхуна-стрільця Селепка Лавочку.

„Щоденник національного героя Селепка Лавочки", це, без сумніву, цінний набуток української гумористики.

Появу „Щоденника" треба щиро вітати ще й з тої причини, що цим випуском В-во Ю. Середяка, яке видає журнал гумору й сатири „Мітла", започаткувало видавання книжок легкого жанру.

А з нашою гумористикою не гаразд! Хоч український нарід славиться дотепом і гумором, *проте гумористика в нашій літературі дуже вбога.* Це тим дивніше, що відродження новітньої літератури започаткувала „Енеїда" Котляревського, — клясичний, неперевершений твір української гумористики. Цьому жанрові у нас чогось посвячується дуже мало уваги і з боку самих письменників і з боку читацького загалу. Мало пишеться гумористичних творів, і ще менше їх видається книжками.

Буйний розвиток української гумористики на Східній Україні після революції, де появилося кілька талановитих письменників гумористичного жанру — Остап Вишня, Вухналь, Едвард Стріха, та інші, — Москва припинила розстрілами та засланнями під час нищення української літератури в 30-их роках. Вона не дає вільно розвиватися українській літературі і українській гумористиці й досі. Тепер на рідних землях майже немає українських письменників-гумористів. Навіть зацілілого Остапа Вишню не можна тепер вважати гумористом, бо теперішні його писання викликають не гумор, а огиду.

На еміґрації кілька наших письменників працює в легкому жанрі. Але й їхня творчість засуджена на короткотривалість, бо, не маючи змоги видавати свої писання книжкою, їхні твори загубляться в часописах. Впродовж десятьох років на еміґрації появилися тільки чотири видання легкого жанру, — „Бомби на весело" М. Точила, дві збірки гуморесок Івана Керницького, збірка фейлетонів Свирида Ломачки й „Щоденник" Селепка Лавочки. Решта наших еміґраційних письменників-гумористів розсіває свою творчість по всіх журналах і часописах всього світу, без надії на те, що їх хтось видасть. В-во Ю. Середяка хоче допомогти нашим гумористам видати їхні твори, „хоче допомогти піднятись українському гуморові й сатирі в еміґраційних умовинах до тої висоти, до якої наші максимальні обставини дозволять", як пишеться в післяслові до „Щоденника".

Степан Женецький

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 70 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до УНСоюзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Об'єднаний Комітет поширює свою діяльність.

Давно вже відчувалось серед українських організацій міста Ню Йорку потребу устійнення та координації праці між об'єднаними організаціями та керманичами українських радіопрограм. На одному із засідань екзекутиви Об'єднаних організацій реф. культурно-освітньої роботи п-ні Ірина Повзанюк внесла таку пропозицію, яку прийнято однодушно та уповноважено її, в порозумінні із секретаріятом та реф. преси, пропаґанди та інформацій, таку конференцію - зустріч в найкоротшому часі відбути.

В неділю 29 серпня 1954 р. в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку засіли представник УККА проф. Приходько, від Об'єднаних організацій д-р Вас. Вишиваний, перший місто голова, який виконував обов'язки відсутного на відпустці голови Петра Кучми та відкрив й керував конференцією, далі від Об'єднаних організацій були Ірина Повзанюк, культ. освітн. реф., яка реферувала основну справу конференції, а саме: поліпшення українських радіоавдицій якістево під культурним та науковим оглядами, як також подбання з рамени укр. радіоавдицій про спеціяльну радіопередачу для наших найменших, для дітей. Про збирання інформацій з діяльности товариств метрополітальної округи, координації дій тих організацій, реєстр імпрез організацій, збірку архівального матеріялу та документації українського життя в Ню Йорку говорили від Об'єднаних організацій реф. інформацій д-р Ол. Соколишин та були присутні на конференції організаційний реф. мґр. Вас. Захарчук, ген. секретар та реф. Народного Фонду УККА мґр. Ів. Винник та Н. Яворська, реф. сусп. опіки. Від українських радіопередач були присутні: п. Петро Мельник, що має щоденну програму в Ню Йорку, п. Роман Маринович, що має програму що-суботи, як також працівник й радіоредактор д-р Мих. Бабій в заступстві П. Задорецького, який надає свої авдиції кожної неділі.

Після слова представника УККА та членів Екзекутиви Об'єднаних організацій, забрали слово представники й керманичі українських радіо-програм. Вони радо вітали таку конференцію, як передвістник подібної радіоконференції всіх українських радіоавдицій в ЗДА, яку приготовлює від довшого часу УККА. Майже всі радіоавдиції надають безкоштовно повідомлення та коментарі загально українського характеру, як інформації УККА, історичні роковини, культурні вияви нашої громади й т. п. Осуджено конкуренційні підходи роботи, фаворизування одної лише програми й т. п. Заторкнено питання створення з рамени УККА взірцевої української радіоавдиції, раз чи два рази в тиждень, із англомовними коментарями про Україну.

Конечно всі настоювали над доброю діточою авдицією, раз в тиждень чи два рази в місяць. Вислухавши всі вказівки керманичів укр. радіоавдицій і референтів Об'єднаних організацій, головуючий конференцією д-р Вас. Вишиваний, при помочі присутніх, успішно залогодив непорозуміння між двома керманичами укр. радіоавдицій П. Мельником та Р. Мариновичем, які замирилися, про що рішено повідомити наше громадянство публічно в пресі.

Конференція першої радіоконференції в Ню Йорку ухвалила наступне:

1. Для успішного осягнення своїх цілей, нав'язати тісну співпрацю між укр. радіопередачами з одного боку, як також співпрацю між ними й Комітетом Об'єднаних Організацій міста Ню Йорку — Філії УККА.

2. Збагатити програму передач культурно - освітньою та науковою тематикою для старшого громадянства як також спеціяльною програмою для дітей, для чого КОО дасть доповідачів.

3. Конференція прохає УККА створити в місці його осідку Ню Йорку взірцеву укр. радіоавдицію не менше години в тиждень із англійськими коментарями про Україну.

4. Для конкретизації співпраці між українськими радіо програмами та з Комітетом Об'єднаних Організацій, створюється при КОО секція українського радіомовлення, яку очолює д-р Мих. Рабій та яка на першім своїм засіданні уконстатується за своїм бажанням. Вона діє самостійно.

Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій може похвалитися ще одним здобутком нашої зорганізованої української громади Ню Йорку, створенням Секції українського радіомовлення.

Д-р О. Соколишин,
реф. інформ.

Рачестер, Н. Й.

Посвячено нову церкву.

Дня 22 серпня 1954 тут посвячено з поміччю Божою, невтомної жертвенности і працьовитости української православної громади Св. Покровської парафії, настоятелем якої є архим. о. П. Опаренко, набуту церкву коштом $30,000 при вулиці Клінтон 1025.

Якту посвячення доконав архиєп. Мстислав в асисті духівництва. Церква ледве помістила парафіян, гостей та делеґації всіх українських організацій Рачестеру, що надало характер загально-українського свята. Виголошені промови під час скромного обіду, були такі щирі і високозмістовні, що надовго залишаться в пам'яті присутніх біля 300 осіб. При співі хором: „Святися-святися новий Ієрусалиме" багато молящих обтирало сльози, бо багато з них в житті не бачило посвячення церков, а тільки руїну готових сатрапами і сатаністами Леніна-Сталіна. Любов і прив'язання до церкви й українських традицій є поміж нашим народом невміруща і цю любов ще раз так яскраво підкреслили жертводавці. Не можна не згадати тих, кому належиться признання за таку велику працю вложену у вище згадане. Всю організаційну роботу перевела церковно-парафіяльна Рада на чолі з п. П. Лихошеретим. Цегелки вартости $100 набула більшість парафіян. Окрім грошей, багато з парафіян вложили по кількадесять годин праці для доконання загального ремонту церкви.

Всіх присутніх увага була звернена на прекрасний іконостас, запроєктований і виконаний в візантійському стилі архітектом І. Бутенком. Образи до повищого увійшли знаних українських малярів, як П. Холодного, Андрусова, Кубарського і п. Олени Гайової, цієї останньої образи св. Миколая і св. Ольги. Частину іконостасу перевезеного з Скиту в Грімбісі, Канада, як царські ворота і бічні двері, треба було пристосувати до загального проєкту, що забрало багато часу і труду. Майже три тижні арх. Бутенко, при допомозі пп. Білана, Красновольського, Карамушки і маляра п. В. Карамушки працював. Сестрицтво церковне, на чолі з п. Шевченко, ревно подбало про доведення стану церкви до святочного вигляду.

Опис посвячення нової церкви, разом з фотосвітлиною, помістила місцева американська преса.

М. С.

Вілмінґтон, Дел.

Новий Відділ Українського Музичного Інституту.

В неділю, 4-го вересня, засновано у Вілмінґтоні новий відділ Українського Музичного Інституту. На зборах батьків, що їх відкрила п. Іванків, був присутній директор Музичного Інституту, проф. Роман Савицький, керівник відділу в Честер, Па., п. Кобрин, і учителька фортепіяну п. Р. Оґроднік.

Збори мали діловий характер. Батьки (біля 30 осіб) вислухали доповіді, що її виголосив директор Роман Савицький, з'ясовуючи цілі і завдання Українського Музичного Інституту, його структуру і плян навчання. Усі присутні заявилися за конечністю створення відділу Українського Музичного Інституту у Вілмінґтоні, Дел. і зараз же записалося: на фортепіян дев'ять, на скрипку три, на клярнет один і на сольфеш, теорію, та хорову диригентуру три учні.

Новий відділ вестиме п. Роксоляна Оґроднік, що, кінчаючи навчання в країнському Музичному Інституті, є студенткою концертового курсу филаделфійської музичної консерваторії, а теоретичні предмети, хорову дириґентуру і навчання скрипки провадитиме п. Анастазія Оґроднік, учителька Укр. Муз. Інституту в Честер, Па.

Слід підчеркнути, що місцевий парох, о. совітник Ол. Улицький, поставився до справи дуже прихильно і з повним зрозумінням та обіцяв допомогти у всіх технічних труднощах нової школи.

Навчання в новому відділі вже почалося.

Учасник.

СПОЖИВЧА КООПЕРАЦІЯ В З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Статистика спочивчих кооперативів у З'єдинених Державах, опублікована недавно Американським Статисдичним Бюром, свідчить, що важко подати виразну дефеніцію промислової кооперації в Америці.

Звичайно споживча кооператива з'являється, як це було й сто років тому, коли група людей із спільними потребами організують новий бизнес, що продає безпосередньо потрібний їм крам чи обслугу. Стара форма організації, запошаткована сто років тому в Рочдейл, Англія, встановила правило, що членство відкрите для всіх, кожний член має один голос, і чистий прибуток розподіляється поміж усіма членами, або поміж усіма споживачами, відповідно до зроблених ними закупів. Але в З'єдинених Державах кооперативи часто утворюються іншими кооперативними організаціями, робітничими юніями, філянтропістами тощо. Крім того, бизнес винайшов ще інакшу форму оргнізації, що нагадують кооперацію — окремі споживчі крамниці, аптеки, крамниці меблів і т. д. зорганізували свої власні гуртові кооперативи характерних для кооперації рис, і деякі з них заохочують своїх клієнтів брати участь у розв'язанні організаційних проблем та в організації нових кооперативних заходів коштом їх капітало-вкладів.

Найбільшою і найуспішнішою кооперативою, заснованою на принципах Рочдейлю, є організація фармерів. Вже багато років по віддалених місцевостях почали закладатись кооперативи для постачання фармам все потрібне їм для провадження господарства та для особистих потреб. В 1950 році такі кооперативи покривали від 20 до 25 відсотків потреб фармерів. Здебільшого були створені завдяки ініціятиві місцевих громад. Роздрібні та гуртові кооперативи спонукали більші гуртові кооперативи збільшувати продукцію, особливо хемікалій, здобрювання, будівельних матеріялів та пального. Але основне завдання фармерських кооперативів — скуповувати фармерську продукцію від своїх членів.

По містах завдання споживчих кооперативів — конкурувати з приватніми крамницями і примушувати їх знижувати ціни.

Спочивчі кооперативи в З'єдинених Державах, як і по інших країнах, особливо розвинулись останніми роками. Існує багато видів кооперації, між іншими кооперативи медичної обслуги, будівельні, виробництва електрики для віддалених місцевосте, телефонної обслуги, забезпечення, кредитові, вакаційні, допомоги студентам, пральної обслуги, похоронні і т. п.

Близько десятьох мільйонів американських родин належать до того чи іншого кооперативного товариства. Точно встановити це число важко, бо у нас нема обов'язкової реєстрації новозаснованих кооперативів, як це заведено по інших країнах.

Кооперативна Ліґа З'єднаних Держав є членом Інтернаціонального Кооперативного Союзу. Вона була заснована в 1916 році з метою заохочення до творення кооперації різних видів. Приблизно 80 відсотків членів Кооперативної Ліґи — фармерські кооперативи.

Загальна Рада.

ГРОШІ, ПРИЗНАЧЕНІ НА СПАЛЕННЯ

Що роблять з банкнотами, які є подерті або дуже зношені? Такі паперові гроші кидають в піч і спалюють їх. Очевидно, того спалювання не довершують недбайливо, не занотувавши передтим даної суми або належно не порахувавши їх, одначе спалюють їх цілковито. Канадійський Банк в Оттаві, що є центральним урядовим банком уповноваженим для монетарних справ Канади, не тільки випускає в обіг нові банкноти на вартість 2 мільйонів денно, але й теж знищує старі банкноти на таку ж суму.

Речники Канадійського Банку висловлюють сподівання, що тепер прийдеться спалювати паперові гроші швидщим темпом як будь коли досі. Цієї осени банк випустить в обіг нові паперові гроші, на яких буде зображення королеви Єлисавети II-ої. Тому треба буде спалювати старі гроші в більшуй кількості, бо всі мешканці Канада набуватимуть нові банкноти.

„Канадійська Сцена"

Голоси Читачів

ПРО НАШІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ

Стаття В. Мудрого „За культурний рівень полеміки" (в ч. 170 „Свободи") торкається лише одного факту з безконечної низки інших, які свідчать про безсумнівне пониження рівня нашого збірного життя.

Автор статті згадує про взаємовідносини серед наших робітників пера, себто серед тих, від кого у великій мірі залежить формування нашого культурного рівня. В. Мудрий оповідає, що один з критиків висловився непохвально про твори одного письменника. Обурений письменник відповів: цьому критикові дуже гостро, намагаючись вишукувати найобразливіші вислови і похилого віком критика називає „дідком", вважаючи, очевидно, що старість ганебна або недолуга.

При цій нагоді мені пригадались полемічні виступи декого із журналістів. Читачам часто робиться ніяково за культурну атмосферу нашої „еліти". Так, в останньому числі поважного канадійського місячника, що його я постійно читаю, прочитала я відповідь редактора цього місячника своїм опонентам у справі, якої я не знала і яка мене особисто не цікавить. Відповідь редактора рябить від слів „брехня", „брешете", „безбожно брешете" тощо. Примха випадку хотіла, щоб саме тоді у мене на столі була книга Івченка, про яку писав редактор, закидаючи комусь брехню. За твердженням редактора, книга вийшла в 1932 році, а не раніше, як про це твердив якийсь його опонент. Подивилась я на дату виходу твору Івченка й побачила, що рік видання — 1929.

Отож, пощо вживати слова „брехня", там, де це слово неоправдане? І пощо взагалі вживати слова „брехня"? Наша мова знає стільки слів, що ними можна чемно висловити „брехню", як „неправда", „помилка", „неточне твердження", „недокладність", „викривлення фактів" втощо. Але чомусь треба вжити брутального слова, яке так пригадує обридлий нам всім тон полеміки в СССР.

Брутальність вислову приносить насамперед шкоду тому, хто його вживає. Я була велика прихильниця згаданого журналу, але тепер буду боятися брати в руки свіже його число, що б не стрінути якогось викрику в стилі „безбожної брехні".

Я певна, що й згаданий в статті В. Мудрого письменник краще б вчинив, вживши чемних висловів у суперечці з своїм критиком.

Але для того, щоб вміти оминути поганого, образливого слова, а вжити літературного, треба попрацювати над собою, струсити з себе намул нашої політичної публіцистики й почитати полемічні твори хоч би американських політиків, журналістів й письменників. Треба побувати на американських політичних зборах і почути, як найтяжчі обвинувачення противникам, кидається в найчемнішій формі.

Треба подбати про піднесення особистої культури й тоді тільки братися за перо. Во перо — це не тільки легка можливість вилаяти свого противника, а й велика відповідальність перед нами — читачами.

Наталія Тарасюк.

ПРО ТРАНСЛІТЕРАЦІЮ ІМЕН

Зміна букв в імені — транслітерація новоприбулих і всіх, що одержують американське громадянство — є дуже важна. Вачимо, що кепська транслітерація назвиськ серед поляків довела до тої кумедности, що вони сьогодні змінюють свої імена на англійські сотками кожного місяця.

Пишіть ваші імена і прізвища так, щоби американцеві було легко вимовляти, а не в чудернацький латинсько - польський спосіб. — Пам'ятайте, що, коли ви цього не зробите, то ваші діти і внуки змінять його на цілком чуже.

Ви до працедавця йдете по працю, а не вчити його, як ваше ім'я і прізвище вимовляти.

Візьмімо, для прикладу славне ім'я Ivan Voynarowskey і напишіть його в лат.-польській ортографії. Працедавець, звичайно, вимовлятиме (Wojnarowski) Vodżneroskydz.

Через такі непотрібні практики ви тратите нагоду (і то майже на 75 процент) дістати працю. При вибиранню громадянських паперів попросіть інтеліґентного придніпрянця, а він чудесно транслітерує ваше ім'я, бо він вільний від впливу латино-польонізму.

Іван Кравс,
Шікаґо, Ілл.

● ПРАЦЯ ● HELP WANTED—FEMALE

ОПЕРЕЙТОРКИ
Праця в новій фабриці, пришивання стрічок до светерів. Також потрібно Singer button Sewers. Стала праця, добра платня. Голоситись:
JAMES KNITTING MILLS
2887 Atlantic Ave., Bklyn
Phone AP 7-6663

Молоді дівчата або жінки
до науки шиття светерів. Платня під час науки. Коли навчаться—можна заробити $100 тижнево. Праця цілий рік. Також пошукується до прасування і ручного шиття. Голоситись:
JOHAN KNITTING MILLS, 75-19 Jamaica Ave., Woodhaven, L. I.

CUTTER WANTED
до жіночих светерів.
Голоситись:
RIMAX KNITTING MILL
1625 Hancock Street
Brooklyn, N. Y.
Phone HE 3-2730

ДІВЧАТА
— продавці до пекарні.
Досвідчені. Повний час. Приємний вигляд. Добра платня і добрі години. Голоситись:
SHELL BAKE SHOP
81-04 — 37th Avenue
Jackson Heights

ОПЕРЕЙТОРКА
у всіх ділянках фаху.
Стала праця. Досконала платня. Приємні умовини праці.
Голоситись:
BEAUX ARTS BEAUTY SALON
in Beaux Arts Hotel
307 E. 44th St., New York City
Phone MU 4-1127

КУХАРКА — ГОСПОДИНЯ
Досвідчена. Спання на місці. Власна мила кімната з лазничкою. Всі елекр. приряди. Досконала платня. Нові рекомендації. Приємна родина в Great Neck.
Телеф. Great Neck 2-8222

ДОСВІДЧЕНІ ФРИЗІЄРКИ
до загальної праці, добра платня. Сальон закритий в понеділки.
William and Wesley Hairdressers,
167-15 Union Tpke, Flushing, L. I.
RE 9-8643

SLIP STITCHERS
Тільки досвідчені.
Праця при мужеських ковнірах.
Повний або частинний час.
Догідно до поїздів до West End і Sea Beach.
Тел.: TE 7-1873

Реєстровані Піклувальниці
ДО ПРАЦІ НА ВСІ ЗМІНИ
Заплата на початок від $52.86
за 5 днів в тиждень, 40 годин.
Підвишки
два рази в рік.
3 тижні вакацій.
Даром госпіталізація.
Даром харчування.
Багато інших користей.
Зголошення
Perth Amboy GENERAL Hospital
NURSING OFFICE
Hillcrest 2-3700
Perth Amboy, N. J.

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.
Адміністрація „Свободи".

● РОЗШУКИ ●

МИКОЛА І СТЕФА СТЕФАНЮКИ пошукують своїх Рідних, **Євгена й Ірину з дому Дунець Мельник, Івана Всеволода Дунець** урodж. в Надвірній — **Романа Стефанюка** урodж. в Белзці. Хто із знайомих та приятелів знав би про місце їх перебування прошу повідомити
ВП. МЕЛЬНИКИ
619 W. 140 Street
New York 31, N. Y.

ВАСИЛЬ І ТЕКЛЯ КОРІН,
родом з Ганчови, повіт Горлиці пошукують свою дочку **АННУ КОРІН,** яка в останню війну була вивезена до Німеччини на роботу. Хто знав би про неї або вона сама прошу писати на адресу:
IGNATIUS DURNIAK
17 Garfield St., Yonkers 2, N. Y.

Пошукую ІВАНА ЯКОВЕНКА, з дружиною Марфою й сином Володимиром, що 3-го вересня 1949 р. приїхали до Ньюарку кораблем General Murry. Відомості про них, або вони самі прошу писати до:
LEONID DZIKOWITSCH
959 N. Oakley Blvd. Chicago 22, Ill.

● ПРАЦЯ ● HELP WANTED—MALE ●

ДО ВИРОБУ КОВБАС
Відповідальний, добра платня, постійне місце для відповідного мужчини.
Тільки особисті зголошення.
MARTIN HOEFFNER,
Morristown Meats and Provision
72 Market St. Morristown, N. J.

● ПРАЦЯ ● Help Wanted Male—Female

ДО ПРАЦІ В ДІЛЯНЦІ
"Housekeeping" та "Dietary"
Зголошення до
MISS JOEST
"Personnel Director"
NASSAU HOSPITAL
MINEOLA, LONG ISLAND

ФРИЗІЄР-КА МАНІКЮРИСТ
Мужчина або жінка.
Madison Avenue сальон.
Добра нагода.
Телеф. по 6 P.M.
MU 8-4184

ФРИЗІЄР — КА
з досвідом, мужчина або жінка. Стала праця. Добрі нагоди.
Голоситись:
COLONY SALON
37-39 — 82 St., Jackson Heights
Phone HA 6-7870

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі".

ЯКЩО ВИ ЗДЕСПЕРОВАНІ СИМПТОМАМИ АСТМАТИЧНИМ КАШЛЕМ ЧИ БРОНХІЯЛЬНИМ ЗАПАЛЕННЯМ, ТО НЕ ПРОПУСТІТЬ НАГОДИ ЦЕ ПРОЧИТАТИ

Ось великі новини для терплячих у звідомленнях про майже чудесну поміч на такі симптоми: важкий віддих, почуття душення, спазматичний кашель під час задержки флегми, задихування та інші терпіння, що йдуть у парі з **астматичним кашлем та бронхіяльним запаленням.** Цей чудесний лік, званий **PENNYL,** творить чуда як відкашлювальна поміч в цій ситуації. Одна доза, як відомо, приносить полегшу. Тепер цей лік доступний читачам цієї газети, які можуть одержати пляшку, висилаючи звичайно цей вирізок до **OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 38, Box 762, Peekskill, N. Y.** Не треба висилати грошей. Вистарчить виписати друком докладно Ваше ім'я і адресу на зворотній стороні коверти. Заплатіть поштареві $3 і кошти пересилки COD, по одержанні фляшки. Коли Вам стане легше від поганих симптомів Ви признаєте, що це є найкращий видаток, який Ви колинебудь зробили

ДОЛЯРІЗІС

Сумнівний патріотизм? Чого? Чому? Як можна ставити під знаком сумніву патріотизм людини, тяжко хворої людини, через таку марненьку причину, що ця тяжко хвора, високопатріотична людина не дала кводра Народному Фондові?! Не дала, бо не могла дати, а не могла, бо тяжко хвора. Хвороба не до вилікування, про яку якийсь там француз давно вже, дуже давно, перед сторіччями виришив: „іль и а де поассон сан ремед". По нашому було би: є такі отруї, на які нема протиділаючих засобів. До цих недуг належать долярізіс.

Що це за хвороба, те „долярізіс"?

Не стану чванитись, що я ришпилив сонце, а святій землиці приказав вертітися довкола власної осі. Не я відкрив Америку, але бакциля долярізіс відкрив „Я". А це було так: Мірко, золото не Мірко, мав сестричку Дуню, плятина не Дуня. Був і Славко, діяментовий брилянт, а не Славко. Побралися Славко з Дунею й виїхали на початку 1948 року за океан. Мірка відкинула комісія, бо хворий. Перший лист від Славка: Дуня лишилася на фармі, а мене спонзор звільнив. Працюю в далекому лісі. За перший тиждень заробив 47 долярів. Посилаю тобі п'ять, а два передай Семенові. Другий лист: минулого тижня заробив 56 дол., тобі два. Третій лист: коло нас все в порядку, напиши, що коло тебе... Долярізіс!!! Заробив 47, післав 7, витратив на прожиток 17, лишилося 23. Заробив 56, післав 2, витратив 16, лишилося 38. Разом 61. До сотки 39 хибує. Заробив 58, витратив 16, на юнію стягнули 4, лишилося 38, разом 99. Долярізіс акута! До сотки одного доляра недостає.

Гірше, коли вже 900 призбиралося. Треба добре крутити, щоби так кругла тисячка в баночку. Долярізіс проґрессіва!

Змилуйтеся!!! Як можна вимагати від хронічно, тяжко хворої людини, щоби на Народний Фонд гроші витрачувала, коли ця людина до церкви не вступить, бо там треба кводра на тацку кинути.

Ст. Вуем.

КНИЖКА И ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Український Клюб Поступовий, відд. 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в середу 15 вересня, в год. 8.30 ввечері, в У. Н. Домі при Фліт вул. Проситься членів прийти і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени обов'язково мають вирівняти свої вкладки, інакше будуть суспендовані. — **В. Кушнір,** секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — С-во Любов відд. 37, повідомляє членкинь, що три - квартальні збори відбудуться в неділю, 19-го вересня, о год. 3-ій попол., в Українськім Народнім Домі, 214 Fulton St. Проситься всіх членкинь бути на означений час. — А. Пограничка, предс.; А. Гнатюк, секр.; М. Процак, кас.; М. Полевчак, рек. секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, відд. 147, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. вересня, в парафіяльній залі, 803 Фронт вул., в 2-ій год. попол. Напоминаємо довгуючих вирівняти свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані. Присутність всіх обов'язкова. — І. Зазворський, предс.; Г. Біленкий, кас.; І. Федорак, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. И. — Б-во св. Йосафата, відд. 217, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. вересня, о год. 2. попол., в церковній залі. Проситься всіх членів явитися на зборах. Є важні справи. Прроситься членів приєднувати нових членів. — В. Колоданський, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Деркач, кас.; В. Гречух, рек. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Місячні збори Бр. А. Вончевського, відд. 10, відбудуться в неділю, 19. вересня, зараз по першій Сл. Божій о год. 10, в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прийти і вирівняти залеглості. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Заряд Сестрицтва відд. 125 повідомляє членів, що слідуючі збори відбудуться в неділю, 19. вересня, о год. 1:30 попол., в Союзовім Домі при 843 N. Western Ave. Проситься членів прийти на час. — Заряд.

ЮНІЮ ЙОРК, Н. И. — Місячні збори 117 відд. (Запорозька Січ) відбудуться в суботу, 18 вересня, о год. 8-ій веч., в приміщенні 33 Е. 7-а вул. Просимо всіх членів точно явитися. — С. Кучма, прредс.; В. Калина, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Відд. 140 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться 19. вересня в церковній залі, 526 Вест Рейн Евню, зараз по великій Сл. Божій, 12:15 P.M. Всі члени повинні прийти, є важні справи до полагодження, як справа участи в 60-річнім ювілею У. Н. Союзу в стейті Огайо, що має відбутися 17. жовтня в Клівленд. — М. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.—кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка відд. 252, відбудуться в неділю, 19-го вересня, о 12-ій год. в полудні в залі при 2250 В. Кортез. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки. — Меґас, предс.; Когук, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка, відд. 372, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. вересня, о год. 8. веч., в домі VFW, Вашинґтон вул. Проситься всіх членів обов'язково явитися на означений час, вислухати звіту будівельного комітету. — А. Кручак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 відд. повідомляє своїх членів, що побір складок буде в неділю, 19. вересня, від год. 12—2-ої зполудня. З важної причини цієї суботи урядування не буде. — М. Субтельний, предс.; О. Штогрин, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Відд. 277 повідомляє, що чергові місячні збори відбудуться в неділю, 19. вересня, о год. 2-ій попол., в кооперативі СУМ-а, домі укр.-ам. гор. Клюбу на Whitmore St. На зборах будуть пояснені дуже корисні нові роди обезпечення для дітей. Проситься членів вирівняти свої вакаційні залеглости. — Управа.

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ ТОМЧУК, член Т-ва Січ, відд. 170 У. Н. Союзу в Джерзі Сити, Н. Дж., помер 7. вересня 1954 р., проживши 59 років. Покійний походив з Великої України. Був довголітним членом від 1927. Полишив у смутку дружину Марію, сина Николу, дочку Марію і внуку. Похорон відбувся з правосл. церкви в Пасейк, Н. Дж., на Hill Side Cemetery, N. J. — В. И. П.!
І. Грабар, секр.

АНТІН ПАВЛОСЬ, відомий українському загалу скульптор, член відділу 497 УНСоюзу в Ст. Пол, Мінн., помер несподівано 4-го вересня 1954 р. Громада Ст. Пол і Міннеаполіс понесла велику втрату, а не меншу і все українське суспільство в особі покійного, як мистця - скульптора. Покійний народився 5 червня 1905 р. в Гостиному на Грубешівщині — Холмщина. Залишив в смутку дружину й сина Богдана. Похорон відбувся з укр. прав. церкви в Ст. Пол 8-го вересня. — В. И. П.!

ПАВЛО КОРОЛЬ, член Т-ва Запорозька Січ відділ 155 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер по короткій недузі 31-го серпня 1954 р. Покійний походив зі села Серники Гр., пов. Рогатин, Зах. Україна. До Т-ва і УНСоюзу вступив в 1942 році. Був добрим і активним членом. Полишив у смутку дружину Анну, дочку Катерину, 2 синів Юрія і Петра і сестру Катерину. Похорон відбувся 3. вересня з погреб. заведення до гр.-кат. церкви Непор. Зач. Преч. Діви Марії при великій участи Родини, Знайомих і Членів Т-ва. Похоронено на греко-кат. цвинтарі в Перт Амбой, Н. Дж. — В. И. П.!
М. Чумер, секр.

ЄВА ДУБАС, довголітня членкиня Т-ва „Любов" відд. 45 УНСоюзу в Филаделфії, Па., померла несподівано 23-го серпня 1954 р. Покійна походила зі села Разнів, повіт Броди, Зах. Україна. Полишила в смутку 3 синів Филипа, Петра і Івана та 5 внуків, всі є членами УНС і Т-ва „Любов". Похорон відбувся 26-го серпня при участи Родини, Членів і Членкиць Т-ва „Любов", жіночих Т-в, Приятелів і Знайомих, які відпровадили Покійну з Катедрального Храму на вічний спочинок на цвинтар на Fox Chase. — В. Їй П.!
М. С.

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!
В книгарні Видавничого **Т-ва КНИГОСПІЛКА** можна набути такі підручники для українських шкіл:

І. Шклянка: **Нова початкова Читанка**	$1.40
І. Корицький: **Мово рідна** — Буквар-читанка	$2.00
М. Матвійчук: **1-ша книжечка Буквар**	$1.00
М. Матвійчук: **2-га книжечка Читанка**	$1.00
М. Матвійчук: **3-та книжечка Читанка**	$1.25
П. Волиняк: **Барвінок,** читанка для 2-ої кляси	$1.00
П. Волиняк: **Лани,** читанка для 4-ої кляси	1.00
П. Волиняк: **Дніпро,** читанка для 5-ої кляси	$1.25

Українським школам при церквах та громадських установах і організаціях а також іншим гуртовим відборцям **велика знижка та кредит!** Замовлення надсилати на адресу:
KNYHO-SPILKA PUBLISHING CO.
39 East 7th Street, New York 3, N. Y.

УВАГА! КНИЖКИ ДЛЯ ШКОЛИ!

1. Матвійчук: **Читанка 1, 2, 3,** по 90¢, $1.	$1.25
2. Дольницький: **Географія України**	$1.50
3. В. П.: **Пісня про княжу Україну,** ілюстр.	$1.00
4. Н. Н.: **Історія України** (Козаччина)	$1.00
5. Чайковський: **За Сестрою,** істор. опов.	$1.00
6. Чайковський: **На уходах,** 2 томи	$2.00
7. Чайковський: **Одарка**	$ .50
8. Чайковський: **Полк. М. Кричевський**	$1.00
9. І. Франко: **Оповідання для молоді**	$1.00
10. І. Франко: **Коли ще звірі говорили**	$1.00
11. Основяненко Квітка: **Твори**	$1.50
12. Стороженко: **Марко Проклятий**	$1.00
13. Н. Н.: **Пригоди Юрка Козака**	$1.00
14. Коковський: **Слідами Предків**	$ .50

Замовлення і належитість шліть до:
"HOWERLA", 41 E. 7th ST., NEW YORK 3, N. Y.

Ділимося сумною вісткою з Кревними, Друзями й Знайомими, що наш найдорожчий і незабутній Муж, Батько, Зять, Брат і Шваґер

бл. п. ЄВГЕН ДМИТЕРКО

нар. 11-го серпня 1909 р. у Винниках біля Львова, по довгих і тяжких терпіннях, прийнявши Найсвятіші Тайни упокоївся в дні 19-го серпня 1954 р. в Клівленді. Похорон відбувся 23-го серпня з Укр. Кат. Церкви св. Петра й Павла.

Всім, що несли йому розраду в останніх хвилинах життя й всім, що взяли участь у похороні складаємо щиру подяку.

Горем прибиті:
ВАЛЕРІЯ, дружина; **РЕНАТА, ХРИСТИНА,** дочки;
Павлина Вишнівська, теща;
Владислава і Олег Чубревіч, шваґри (з Торонто, Канада),
Теодор Дмитренко з родиною, брат (з Торонто, Канада).

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п.
АНДРІЯ ДАЦИШИНА
буде відслужена
В П'ЯТНИЦЮ, 17-го ВЕРЕСНЯ 1954 Р.,
о год. 9-ій рано
у греко-кат. церкві,
Holy Cross Ukrainian Catholic Church
37-09 — 31st Avenue, Astoria, Long Island City
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
за спокій Його душі.
До участи в ній запрошуємо всіх Кревних, Приятелів, Односельчан зі Сільця Бенькового та Знайомих.
ДРУЖИНА і БРАТАНОК

● MISCELLANEOUS ●

Чи Ви потребуєте $$
$1,000 до $4,000
2-гі МОРТҐЕДЖІ
- **Полагоджується в 24-ох годинах.**
- **Знижка сплат.**
- **Получіть всі ваші довги.**

Expert,
Confidential Service
Phone Mr. Kingsley
LO 4-5850, Ext. 99

Dr. John D. Nemeth
Ветеринар.
Проголошує свій поворот з військової служби до своєї канцелярії при
WOODBRIDGE ANIMAL HOSPITAL
900 St. Georges Avenue
Avenel, N. J.
(Near the Cloverleaf)



РОЗПІЧНІТЬ свій власний бизнес у Вашому власному домі. Малий вклад гроша може принести великий дохід. Зайдіть і поінформуйтеся як успішне може бути плекання шеншиль.
3495 Hudson Blvd. Jersey City, N. J. — Swarthmore 5-0254

КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ПЛАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...

● BUSINESS OPPORTUNITY ●

ПЕКАРНЯ
заснова 16 р. Виряд в доброму стані. Можна поліпшити життя. 2 кімн. апарт. до зайняття. Цей чудовий бизнес, власник продає по д. умірковaній ціні. Зайдіть до власника 4524 Avenue N. Broklyn, N.Y., або тел.: ES 7-5364

● Business Opportunity ●

Сухе чищення і кравецтво.
Кравец. виряд — маш. до шиття. Hoffman машина і puffers. Все відновлене. $45 міс. рент — винайм на 5 р. Можна поліпшити життя. Власник продає по д. умірков. ціні з огляду на другий бизнес. Тел. власника між 5 і 6 P.M. SE 3-3632.

ТАВЕРНА — доходове підприємство. Найліпше положення в Hoboken. Між Bethlehem Steel і Todd Shipyards, вгорі апартамент. Виїзд з міста змушує продати. Продаж зі стратою. Ціна $10,000.
Телеф.: **HOboken 3-9482**

ФРИЗІЄРНЯ — BRONX
Повний виряд. 2 крісла. Свіжо відмальовано. Позаду 4 умебл. кімнати. Можна поліпшити життя. Бизнес. положення. Вдова продає по д. умір. ціні.
Телеф. перед. 5 P.M.
PL 8-1389

ROOMING HOUSE
3 поверх. мур. 8 кімн. дім. Піч, газ, холодільник, гаряча і холод. вода. Велик. апарт. для власника. 60 м. до N.Y. Автобус і поїзд кожної години. $300 міс. прихід цілий рік. $10,000.
O. EMILIA
33 Lander St., Newburgh, N. Y.
Newburgh 4784R

ПЕРШОРЯДНА ҐРОСЕРНЯ і БУЧЕРНЯ з комплетним модер. вирядом, 4 мешк. кімнати, огрівання—в центрі Wallington, N. J. Тижнев. оборот $1.300. Власник продає з уваги на родин. непорозуміння. Без посередництва. Ближчі інформ. телефонічно: PRescott 9-6652.

Модерна, добре проспеоруюча ФАРМА
в South Jersey між Mayslanding — Vineland. Містимість на 5000 курчат.
Дальші інформації:
R. D'AMORE
Box 14, Dorothy, N. J.

РОБІТНЯ СУКОНОК
Повний виряд. Добре влаштована. Добре бизн. положення. Можна поліпшити життя. Досконала нагода для кравчині. Низький рент. Власник продає з уваги на недугу по д. умірк. ціні.
Тел. власника: TA 9-0258
TA 3-6643

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА
Dandy **Central Wisconsin** молочна фарма з посілістю, готова до провадження. Ціна тільки $11,-800. 21 штук худоби, 2 трактори. Добра машинерія. Все урожайне. Модерний дім, нова 4-річна стодола. Всі 80 акрів під управу. Також інша добра фарма в Central Wisconsin.
Пишіть:
PALMER VINGER,
Greenwood, Wisconsin

● Business Opportunity ●

Знаменита нагода набути добрий інтерес у Флориді
МОДНИЙ МОТОР КОРТ,
14, гарно умебльованих кімнат для туристів, дво кімнатний дім для властителя на головній дорозі U.S. 441 & 27, близько всіх головних атракцій Флориди. **Ціна $55,000** готівкою, або половину згори, другу половину на легкі піврічні сплати. По ближчі інформації пишіть до властителя:
НИКОЛАЙ КРИВИЙ
P. O. BOX 82 WEIRSDALE, FLA.

● REAL ESTATE ●

ST. ALBANS — L. I.
8-кімн. дім. Цілком відокремлений. Викін. піддашшя. Досконалі умовини. Сітки, охоронні вікна й інш. Вид. площа 40x100. Бл. шкіл, склепів, комунікацій. Чудове купно тільки за $16,500.
Тел. власника LA 8-6132

Bayside
Новий 2-родин. солідний мурований 4 і 4½ кімнат.
Ґараж на 2 авта.
Тепер $21,490
Всі модерні удосконалення.
BAY MANOR HOMES
207 St. & 50 Ave.
3 blocks north of Horace Harding Blvd
BAyside 9-9893

LAKEWOOD, NEW JERSEY
Куряча фарма, 5-кімн. дім, 1,500 носних курей, 3000 курят (до різання) 75 качок, 4½ акр. включаючи бизнес роздрібного продажу курят. — $32,000.
ISNARDI CO BE 2-1700
7018 — 18th Ave., Brooklyn, N. Y.

НА ПРОДАЖ
35 акр. частина чистої землі, частина лісу, 5 акр. озеро, 3 бонґало, конж. 1-родин. 3-дво-родин. доми. Понад $4,000 прихід з ренту. При голов. дорозі. 3 м. від Dover, тільки 38 м. до Ню Йорку. Жадає $35,000 — за згодою. J. H. Morgan, Broker,
9 North Essex, St., Dover, N. J.
Dover 6-1164

6-родин. муров. дім. Astoria ,L.I. до зайн. 3 апарт. на горі.
Компл. Модерний. Річн. дохід $2,000, всюди celotex and sanitex. Олив. огрівання, близ. всіх собвеїв, город, можл. паркування. Оцінене на скору продаж. Огляньте: 21-48 45th Ave., Court Square або телеф.:Stillwell 6-7287

Продається 3-родин, мур. дім. 13 кімнат, 2 апарт. 5 кімнатні, один 3-кімн., Один можна вже зайняти. Автоматичний олив. огрівач. Всі удогіднення. Бл. церкви, школи і собвеїв. Продається з причини виїзду. Ціна $9,000. 490 New Jersey Avenue Brooklyn, N.Y. тел.: HY 5-5763.

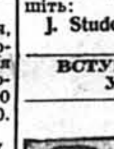
● FARMS FOR SALE ●

ФАРМА
2 поверх. курник — стодола, бічні будинки й інш. 7-кімн. дім, всі удосконалення, ґараж. З огляду на скору продаж, власник продає зі стратою. Пишіть: Box S-3, — 11 W. 42 St., N. Y., Rm 830, або кличте Mr. Newman
Fairlawn 42911 N.J.

134 акр. фарма. 10-кімн. дім, відокремлений, лазнич. елекр. телефон, 2 стодоли, бетонний бльок, стайня, гар. вода, туш, кімн. на 21 шт. худоби, 130'x30' курник, автомат. вода і світло, виряд. $18,000 — сплати. Пишіть:
J. Studer, Middleburg, N. Y.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

„МІЗАР" —
ВОРОГ РЕВМАТИЗМУ



Випробуваний середник проти ревматизму й перестуди. Допомагає при болях в руках, ногах і в крижах. Усі ці недуги зникають після вжиття „МІЗАРУ". Великий слоїк коштує $7.00. Належитість посилайте разом з замовленням на адресу:
JOSEPH SOROKOWSKI
900 N. Taylor Ave., Oak Park, Ill
Tel.: Village 8-3111

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиці
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

КЛІВЛЕНД і ОКОЛИЦІ!
За ініціятивою **Креслярського Комітету Клівленду** в складі пп. Проф. І. Бурда, Інж. М. Курах, Інж. М. Тарасюк і Канд. Інж. Б. Антонів є Клівленді зорганізувався і вже започаткував свою працю

ПРАКТИЧНИЙ ТЕХНІЧНИЙ КУРС

для перевишколу учасників на **технічних креслярів, копіювальників, техн. писарів, знавців техн. плянів, леяутменів, фабр. інспекторів.** Виклади в укр. мові з англ. термінами. Двомовний учб. матеріял.

Зацікавлених здобути технічне знання і одержати працю в новій професії проситься вже завчасу вписуватися на ці курси, щоб Комітет міг винайняти відповідню залю. За інформаціями звертатися до п. **В. Антонів, 2430 Tremont St., тел.: SU 1-9596** між год. 7-8 веч. або в склепі п. **В. Барана, 2430 Tremont St.**

Нехай цей перший технічний курс в Клівленді знайде своїх прихильників і принесе для них добро і успіх в житті.

Креслярський Комітет

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ
„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР"
Д-ра А. Т. Кібзея
● **Нове доповнене і виправлене видання. Книжка охоплює всі недуги і подає способи їх лікування.**
„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР" В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ!
ЦІНА $6.00
Замовлення з належитістю надсилати
"SVOBODA"
81-83 Grand Street Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3341. Ув'язнений.



Тарзан стояв тихо, оточений звідусюди списами. — Беріть цю людину, — різко наказала Немона, — і киньте її в темницю, де є інші вороги Немони!

Тарзан знизав плечима і піддався. В тюрмі він зможе знайти спосіб до втечі.

— Новий гість вам, Рондаре, — крикнув шляхтич, коли вони ввійшли до тюрми. — Добре бережи його, бо він належить Немоні!